

преногаваме.bg

Български народни носи

Въведение

Българската народна носия е традиционното облекло от периода на Възраждането до началото на XX век. Тя е важна част от културата и носи информация за региона, семейното положение и социалния статус на човека.

Характерни са:

- богати шевици и орнаменти
- различни кройки според региона

Значение на носията

Народната носия е културен символ.

Тя показва:

- от кой регион е човекът
- дали е семеен или не
- социалното положение
- празнични или ежедневни поводи

Носиите са част от **българското културно наследство** и се използват и днес във фолклорните ансамбли и празници.

Основни фолклорни области

Българските носии се различават според фолклорните области на страната:

1. Северняшка
2. Тракийска
3. Шопска
4. Родопска
5. Пиринска (Македонска)
6. Добруджанска
7. Странджанска

Всяка област има свои цветове, украси и кройки.

Северняшка област

Добружанска област

Шопска област

Тракийска област

Пиринска област

Родопска област

Странджанска област

Северняшка носия

Регион: Северна България

Характеристики:

- бяла риза с богата бродерия
- сукман или престилка за жените
- ярки цветове – червено, зелено, жълто
- метални пафти (украсени токи)

Интересно е, че бродерията често съдържа символи за здраве и плодородие.

Тракийска носия

Регион: Южна България

Характеристики:

- дълга риза
- богато украсена престилка за жените
- цветни шевици
- накити и пафти

Интересно е, че носиите от този регион са едни от най-богато украсените.

Характерни са с разнообразни украшения и метални накити, които показват богатство и придават празничен характер

Шопска носия

Регион: Софийско поле, Перник, Кюстендил

Характеристики:

- преобладава белият цвят
- бродерия в черно и червено
- къси елеци
- характерна престилка

Мъжката носия включва:

- бели панталони
- везан елек
- калпак.

Интересно е, че бялата основа символизира чистота, а геометричните мотиви често имат магическо значение за закрила на семейството.

Родопска носия

Регион: Родопите

Характеристики:

- по-тъмни цветове
- вълнени тъкани
- по-дълги дрехи заради планинския климат
- богати украшения

Интересно е, планинският климат на региона налага по-тежки материали. Накитите често имат символи за здраве и плодородие.

Пиринска (Македонска) носия

Регион: Югозападна България

Характеристики:

- преобладават тъмни и наситени цветове – кафяво, тъмночервено, черно
- плътни вълнени тъкани
- дълги сукмани и ризи
- богати орнаменти по престилките и елеците
- накити от мед и сребро

Интересно е, носиите често включват плетени колани и шевици, символизиращи семейно благополучие и защита от зло.

Добруджанска носия

Регион: Североизточна България

Характеристики:

- светли тонове – бяло, кремаво, жълто
- ризи и престилки с цветна бродерия
- по-лека материя заради равнинния климат
- мъжката носия включва бели панталони и елек
- женската носия включва престилка с геометрични мотиви

Интересно е, добруджанските носии са по-опростени и функционални, но същевременно имат красиви цветни шевици, които подчертават празничния характер на облеклото.

Странджанска носия

Регион: Югоизточна България

Характеристики:

- земни тонове – кафяво, охра, тъмно зелено
- тежки вълнени и ленени тъкани
- дълги ризи и сукмани за жените
- накити и колани с метални елементи
- женската носия включва характерна престилка с редуващи се цветни и тъмни ивици

Интересно е, странджанската носия е една от най-устойчивите на студ и влага, тъй като регионът е планински и близо до морето. Шевиците често включват растителни мотиви и символи за здраве и плодородие.

Български народни носии – Пълен обзор

Област	Мъжка носия	Женска носия	Основни характеристики	Интересно
Северняшка	Тъмни панталони, бяла риза с бродерия, елек, калпак, пафти	Дълга бяла риза, сукман или престилка с ярки цветове и бродерия	Ярки цветове – червено, зелено, жълто; богата бродерия със символи за здраве и плодородие	Бродерията често съдържа символи за здраве и плодородие, а цветовете показват социалния статус на семейството
Тракийска	Тъмни панталони, бяла риза, везан елек, пафти	Дълга риза, богата престилка с цветни шевици, накити	Южна България – Пловдив, Стара Загора; едни от най- богато украсените носии	Носиите от този регион са характерни с разнообразни украшения и метални накити, които показват богатство и празничен характер

Област	Мъжка носия	Женска носия	Основни характеристики	Интересно
Шопска	Бели панталони, везан елек, калпак	Къса бяла риза, престилка с червено и черно, елек	Преобладава белият цвят; брогерия в черно и червено; къси елеци	Бялата основа символизира чистота, а геометричните мотиви често имат магически значение за закрила на семейството
Родопска	Тъмни панталони, везан елек, колан	Дълга риза, сукман с богата брогерия и накити	По-тъмни цветове; вълнени тъкани; дълги грехи за планински климат; богати украшения	Планинският климат налага по-тежки материали; накитите често имат символи за здраве и плодородие
Пиринска (Македонска)	Тъмни панталони, бяла риза, елек, колан	Дълга риза и сукман с геометрични и растителни мотиви	Наситени тъмни цветове; плътни тъкани; накити от мед и сребро; символика за защита и благополучие	Носиите често включват плетени колани и шевици, символизиращи семейно благополучие и защита от злото

Област	Мъжка носия	Женска носия	Основни характеристики	Интересно
Добруджанска	Бели панталони, елек	Лека риза, престилка с цветни геометрични мотиви	Светли тонове – бяло, кремаво, жълто; олекотени материали; подходяща за равнинния климат	Добруджанските носии са по-опростени, но празничните им версии имат красиви цветни шевици, които подчертават културния дух на региона
Странджанска	Тъмни панталони, елек, колан с метални елементи	Дълга риза, сукман с ивици, накити	Земни тонове; тежки вълнени и ленени тъкани; устойчива на стуг и влага; шевици с растителни мотиви	Странджанската носия е изключително устойчива на стуг и влага; шевиците включват растителни мотиви и символи за плодородие